СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

"УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ" — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 230. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 2-го жовтня 1936. — VOL. XLIV. No. 230. Jersey City, N. J., Friday, October 2, 1936. THREE CENTS

ЛАНДОН АТАКУЄ УРЯД ЗА АДМІНІСТРАЦІЮ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ТОПІКА (Канзас). — Ґубернатор Ландон, републиканський кандидат на уряд президента Злучених Держав, подав до публичного відома досі ще не оголошений рапорт орґанізації „Твентієт Сентюрі Фонд" про виконування адміністрацією закону про суспільне забезпечення.

Орґанізація „Твентієт Сентюрі Фонд", що зробила цей розслід, це приватна орґанізація, удержувана приватними фондами бостонського купця Едварда Файліна. Рапорт із цього розсліду був уже готовий останньої весни, але досі ще не був публікований.

Своїм змістом цей рапорт не є зовсім ворожий адміністрації президента Рузвелта, але в багатьох точках піддержує становище републиканського кандидата, заняте ним у недавній промові, що, мовляв, адміністрація закону про суспільне забезпечення не дає належитої охорони для робітників, котрих закон має охоронити. Рапорт каже, що закон не дає ніякої захорони великій частині робітників та стягає кошти суспільного обезпечення з робітників з низькими зарібками, для котрих цей тягар завеликий.

РУЗВЕЛТ ПОЧИНАЄ ВИБОРЧУ ОБІЗДКУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент приїхав сюди з Гайд Парку, Ню Йорк, перебув тут 14 годин і зараз вибирається в передвиборчу туру автомобілем.

Задумує він наперед обїхати стейти Західню Вірджінію й Пенсилвенію та відвідати спеціяльно промислові округи сталі і вугля. Виголосить по дорозі 5 промов.

РУЗВЕЛТОВА ПРО МОЛОДЬ.

ОЛБАНІ. (Ню Йорк). — На відбуваючійся тут стейтовій конференції „Краєвої Адміністрації Молоді" виступила з промовою пані Рузвелтова, дружина президента, і в своїй промові сказала:

„Нема нічого сумнішого, як молоді люди, що не знають цілі й основи для свого місця в суспільності. Без огляду на молодість людини, вона має право чути себе конструктивним чинником у громадськім життю".

ЖИВЛОВІ КАТАСТРОФИ.

ГЕРН (Тексас). — Вилив рік полуднево-східньої частини стейту Тексас уже поступив значно до гирл цих рік. Зате в околицях, положених над цими ріками вгорі їх бігу, води вже стали спадати.

Найбільше шкоди в Тексасі робить ріка Бразос. Сподіваються тепер теж виливу рік у Північній Каролайні, де впали великі зливи.

СТРАЙК НА КОРАБЛІ В ПОРТІ.

НЮ ЙОРК. — На трансатлянтійськім кораблі „Президент Рузвелт" у самий передодень його виїзду до Европи вибух страйк робітників. Моряки покинули корабель і через те корабель не поїхав. Пасажири мусіли піти до готелів або перенестися на інші кораблі.

Причиною страйку було непорозуміння між юнією моряків та зарядом лінії „Юнайтид Стейтс", що є власницею корабля. Юнія викликала теж на страйк моряків двох інших кораблів, що мали незадовго виїхати в дорогу.

НЕ ПЕРЕСТАЮТЬ НАПАДАТИ НА РУЗВЕЛТА ЗА БОЛЬШЕВИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на те, що президент Рузвелт у своїй першій промові своєї виборчої кампанії строго таврував републиканські напади на нього за попирання комунізму та допомогу для нього з боку комуністів, Джан Гемилтон, голова републиканського комітету, далі виступає проти Рузвелта як кандиата, попираного большевиками.

Ще далі йде Огден Милз, що був секретарем скарбу за републиканської адміністрації, котрий у своїй промові, виголошеній у Конкорді, Ню Гемпшір, виступив проти вибору Рузвелта на тій основі, що, мовляв, Рузвелт хоче завести в Америці колективізм.

ЗГИНУВ ВІД „ДЕМОНСТРАЦІЇ ВІРИ".

ДЖОВНСВИЛ (Вірджінія). — Проповідник Т. Андерсон, котрий говорив своїм вірним, що віра вистарчає на вилікування всякої тілесної недуги, давcя минулої неділі вкусити гадюкам та не пускав до себе лікарів. Коли його дочка, бачучи поважний стан батька, покликала лікаря, лікар заявив, що його покликано запізно та що наука не може тут нічого зробити. У середу вночі проповідник помер.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ НАЙСИЛЬНІША ОПОРА УКРАЇНСТВА В АМЕРИЦІ. СОЮЗОВІ РЯДИ — ЦЕ РЯДИ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ В АМЕРИЦІ. СОЮЗ — ЦЕ ОПОРА ПЕРЕД ВИНАРОДОВЛЕННЯМ. СОЮЗ — ЦЕ НАЙПЕВНІША ЗАПОРУКА, ЩО ЯК ДОВГО ВІН ТУТ ЖИТИМЕ, ТАК ДОВГО ЖИТИМЕ УКРАЇНСЬКЕ ІМЯ В АМЕРИЦІ. ТОМУ БУТИ В У. Н. СОЮЗІ, МАТИ В НІМ СВОЇ ДІТИ, А ПОЗАТИМ ЩЕ Й ПРИЄДНУВАТИ ЙОМУ НОВИХ ЧЛЕНІВ — ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ ПАТРІОТИЧНОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ЛЮДИНОЮ, ЗНАЧИТЬ МАТИ СЕРЦЕ ДЛЯ УКРАЇНИ, ЗНАЧИТЬ ДБАТИ ПРО МАТЕРІЯЛЬНЕ, МОРАЛЬНЕ Й НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

ВЕЛИКІ ШКОДИ ВІД ВИЛИВУ РІКИ.

Виливи рік у південно-центральній частині Тексасу наробили великих шкід у рільництві. Загрожені водами люди втікають на вище положені околиці, лишаючи доми й господарства та забираючи з собою лише худобу. Сама тільки ріка Бразос наробила шкоди на 5 міліонів долярів.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ.

В Крашеві під Лодзею артист-маляр Зеляман, одружений з танечницею Юдитою Берґ, покохав без взаїмности 20-літню студентку варшавського університету Марію Фішман, доньку багатого гуртівника в Лодзі. Коли родичі фішманівної не хотіли й слухати про вінчання доньки з малярем, Зельман стрілив з револьвера до Фішманівної, вбиваючи її на місці. Опісля черговим стрілом застрілив себе.

„ШВЕДИ ВИНУВАТІ"!

Польська преса нарікає: „Шведи доводять польський сірниковий промисл до упадку!" Польський сірниковий монополь передали поляки в експльоатацію шведові Кріґерові, а тепер він є в руках його наслідників. Підчас господарення цих капіталістів число діяльних фабрик у польському сірниковому промислі зменшилося з 10 до 4, а число занятих робітників з 2,685 до 789. Високі ціни сірників довели до того, що їх менше купують. У 1920-тому році продукція сірників була 196,000 скринь по 5,000 коробок у кожній. Тепер ця продукція є тільки 86,000 скринь.

МАСКАРАДА ВІЙСЬКОВИХ ДЕЗЕРТИРІВ.

Коло стації Кобринь три дезертири з війська напали на двох прохожих. Стероризувавши цивілів, веліли їм зняти вбрання, віддаючи їм у заміну свої військові однострої. В той час надіхав поїзд, до якого дезертири всіли і потягли за собою під загрозою револьверів ограблених цивілів. У переділі поїзду наступило доповнення убрань. Дезертири повитинали з шапок і підшивок одностроїв стемплі, що свідчилиб про приналежність до полку, з якого втекли. Коли поїзд доїздив до стації Жабинка, два дезертири, перебрані вже за цивілів, а третій в однострою, вискочили підчас їзди — погрожуючи цивілям пімстою, як тільки заалярмувалиб обслугу поїзду. Всетаки ограблені повідомили про припадок поліцію, яка розписала стежні листи за втікачами.

У ПОЛЬЩІ ДАЛІ КАРАЮТЬ ЗА ШАПКИ.

Бережанське староство покарало Василя Бідуна з Вибудова гривною 1,000 зл., або карою 30 днів арешту; Гриця Рекуляка з Вибудова гривною 100 зл. або карою 21 днів арешту; Юрка Іваськова 500 зл. або 21 днів арешту за... ношення шапок-мазепинок, що їх леґально виробляє робітня Українських Інвалідів у Львові.

ЩЕ ОДИН ОБМАНЕЦЬ!

У Варшаві арештували секретаря 15-го відділу городського суду Ол. Габрися і його помічника. Оба вони доручили судовій касі квіт на 5,000 зл. з фальшованим підписом одного з вищих урядовців. Афера вийшла на яв припадком. Один з урядників стрінув достойника, якого підпис був на квіті, і заявив йому, що цими днями виплатить йому гроші. Якби не цей припадок, обманці забралиб гроші.

ПІМСТА ПОКИНЕНОЇ.

На майдані під Ясною Горою, куди зїхалося 150,000 паломників, перед початком богослуження до стоячого при сходах фабричного підмайстра Надульського підбігла якась жінка і різницьким ножем підтяла йому горло. Коли Надульський з з 9-літнім сином на руках упав на сходи, згадана жінка похилилася над раненим і дальше колола його ножем. Вінці залишила ніж у його серці, а сама намагалася втекти. Але її схопили. Це 40-літня Яніна Шиманська. Надульський привіз Шиманську 16-літньою дівчиною з Жирардова до Ченстхови як служницю, а опісля навязав з нею ближчі взаємини, обіцюючи, що з нею ожениться. Та Надульський Шиманську покинув. Надульський помер від ран на місці.

СКОЧИВ З ТРЕТЬОГО ПОВЕРХА ПІДЧАС РЕВІЗІЇ.

У Варшаві при вул. Оґродовій 52 до мешкання кондуктора міських трамваїв, 49-літнього Гр. Кендзьора, прибув старший контрольор трамваїв у товаристві поліцая й дозорця дому. Поліцай зачав переглядати шуфляди, а дозорець став коло дверей. Нараз Кендзьор вискочив на парапет і кинувся з третього поверха на подвіря. Смерть Кендзьора наступила від зломання хребетного стовпа. Самогубець залишив жінку і троє дітей, що перебувають на літниську. По трагічній смерті Кендзьора ревізію припинили. Кендзьор, що працює три трамваях 22 роки, останніми часами зачав красти бьочки трамваєвих білетів своїм товарищам, а гроші з їхнього розпродажу ховав собі до кишені.

НЕСАМОВИТИЙ ВИПАДОК НА КОРАБЛІ.

На корабель, що плив з Трінідаду до Буенос Айрес, всіла відома арґентинська дослідниця вужів, Сильсія Ґардс. При контролі баґажу комісія ствердила, що в одній щільно замкненій деревляній скринці знаходяться три їдовиті вужі й очевидно заборонила забрати на корабель згадану скринку. Сильвія Ґардс далася по поміч до капітана корабля — але без успіху. Всякі „баґажі", що можуть бути небезпечні для пасасижів, забороняється строго перевозити. В останній хвилині — поза відомом комісії — капітан корабля дав дозвіл забрати згадану скринку, але під умовою задержання строгої тайни. Перші дні подорожі минули в цілковитому спокою. Третього дня вечором до ясно освітленої їдальні прибіг молодий, елеґантно вдягнений джентельмен і розпучливим голосом закликав: „Я вмираю". Заки прибігли люди — молодець упав на долівку і вмер.

Таємнича смерть молодця викликала на кораблі переполох. Лікар ствердив смерть від укущення їдовитого вужа. Але де взялися вужі на кораблі? Тайну цього знала тільки пані Ґардс і капітан корабля який того самого вечора відвідав п. Ґардс і тут довідався, що сталося. А саме, згаданий молодець був звичайним злодієм. Думаючи, що в деревляній скринці знаходяться річи варті крадіжу, він відчинив її і тут постигла його смерть.

Найгірше було тепер з вужами, які втекли і поховалися по норах на кораблі. Капітан видав поручення замкнути всі публичні льокалі на кораблі, а пасажирам позамикатися в своїх кабінах. Два дні корабель був немов вимерлий; пасажири віджили щойно ставши на „твердім ґрунті".

ВБИВСТВО ЦІЛОЇ РОДИНИ.

В Тульську, повіт Жидачів, якісь напасники зарізали ножами Йонаса Діяманда і його жінку Хаю. Щоб затерти за собою сліди, полили вбитих нафтою й опісля підпалили.

НАЙСТАРШИЙ РУКОПИС СВ. ПИСЬМА.

В антикварні Джана Рілярда в Менчестері (Анґлія) знайшли рукопис, писаний по грецьки, з 2-го століття перед Христом, з деякими розділами зі Старого Завіту. Цей рукопис є 300 літ старший від відомого досі найстаршого рукопису Св. Письма. Папирусні звої, що на них були списані уривки зі Старого Завіту, знайшли в домовині одної египетської мумії.

ЯПОНЦІ ВИСАДЖУЮТЬ ВІЙСЬКА В КИТАЮ

ШАНҐГАЙ. — Після тижня зглядного спокою японці несподівано висадили в околиці Генкю моряків враз з тенками, машиновими крісами, як теж запасами кільчастих дротів та амуніції. Вони починають укріплятися на всіх важніших місцях так, що внаслідок цього ціла околиця прибрала вигляд військового табору. Японські власти говорять, що це тільки для самооборони.

ЯПОНСЬКИЙ ВУЛЬКАН ОЖИВАЄ.

ТОКІО. — Другий по найбільшім японський вулькан Азама став оживати. Він почав викидати з себе величезні хмари попелу, засипаючи ним села і міста 50 миль довкруги. Сподіваються, що після попелу зачне випливати лява. Останній раз вулькан Азама вибухав у 18 століттю й тоді він залив одно велике місто.

ЖАХЛИВІ СЦЕНИ З ЕСПАНІЇ.

ТОЛЄДО. — Після здобуття міста Толеда кілька днів тому еспанські повстанці перший раз позволили чужим журналістам оглянути місто. Воно знаходиться в страшному виді. Більшість домів у руїнах. Вулиці засипані румовищами. Видно багато трупів. Та найстрашніше виглядає Альказар, твердиня міста Толеда. В Альказарі повстанці окружені урядовими військами, оборонялися геройчно 71 днів. Зверху всі будинки Альказару знищені. Оборонці, яких було 1,600, ховалися по пивницях. Багато з них іще тепер сидять у підземеллях Альказару, не вірячи що в місті вже є повстанці й що вони врятовані. Населення з пошаною зустрічало ген. Франка, який відвідав місто. Жінки клякали перед ним і старалися поцілувати його руку.

КАРДИНАЛ ПАЧЕЛІ ПРИЇЗДИТЬ ДО АМЕРИКИ.

ВАТИКАН. — Кардинал Пачелі, секретар заграничних справ Ватикану, незабаром приїздить до Америки. Його приїзд звязують з обставинами, які витворилися в Америці внаслідок політичної діяльности священика Коклина.

НІМЕЧЧИНА НЕ БУДЕ ДЕВАЛЮВАТИ МАРКИ.

БЕРЛІН. — Директор німецького державного банку, д-р Шахт, офіційно заявив, що Німеччина не буде девалювати своєї марки; а щоб поборювати конкуренцію на заграничних ринках, буде грошево підтримувати свій експорт, як теж буде далі обмежувати зворот своїх довгів. Щойно коли упорядкується справа німецьких довгів і коли Німеччина дістане назад свої кольонії, в яких вона могтиме купувати власною валютою сирівці, Німеччина приступить до міжнародного унормування валюти.

ПОЗИЧКА ПОЛЬЩІ ЗАСТРЯГЛА.

ВАРШАВА. — Здавалося, що ті грубі міліони які Франція обіцяла Ридзові-Сміглому в часі його останньої візити в Парижі, Польща вже мала у жмені. Тимчасом французи значно повільніші у дотримуванню своїх обіцянок, ніж у даванню. Внаслідок девалюації франка реалізацію цеї позички, що мала виносити близько три біліони франків, відложено на неозначений час. Навіть відложено на неозначений час поїздку до Парижа польських міністрів, які мали підписати формальну умову про цю позичку.

ЛЬВІВСЬКІ ПОЛЯКИ ПОЛЯКАМ У ДІТРОЙТІ.

ЛЬВІВ. — Заряд міста Львова подарував союзові польських ветеранів у Дітройті, які назвали себе назвою „міста Львова", польський прапор. У звязку з цим львівські поляки підкреслюють, що в Америці живе багато поляків, які причинися дуже до відбудови Польщі, а деякі з них навіть боролися за Львів у часі польсько-української війни.

ПОЛІЦАЙ УБИВ УКРАЇНЦЯ.

ЛЬВІВ. — У Корчині Рустикальнім, повіт Сколе, село бойкотувало жидівського крамаря. Коли селянка П. Заліщук далі купувала в жида, їй хтось почав бити шиби. Поліція почала її стерегти. Перед кількома днями переходив попід хату Заліщучки гром. Дмитро Кирчів. Один з поліцаїв, що стерегли її хати, вистрілив до нього і вбив його на місці. Коли збіглися люди, поліцай сказав: „Занесьце ґо до води, бо он удає". Надбіг брат Кирчова й закликав: „Нащо ви вбили мені брата?" Один з поліцаїв приклав йому до грудей дуло кріса й закликав до другого поліцая: „Бий його по морді". Коли почали збігатися люди, поліцаї втекли з села. В часі похорону Кирчова прибули до села 40 поліцаїв з двома скорострілами.

ЗДАВЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.

ЛІСЬКО (Лемківщина). — Повітове староство в Ліську заборонило оснувати читальню в Луковім і Середнім Великім нібито тому, щоб через те не викликувати забурення публичного спокою. Бо в селі, як говорить польське староство, крім українців живуть також „русини", що з хвилею оснування читальні пічнуть виступати проти неї.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Розмежовуймо

В літературній полеміці, яка розвинулася в краю з нагоди появи книжки Ю. Липи „Українська доба", порушено між іншим дві справи, на які слід звернути увагу і нам в Америці. Одна торкається „фашизму", а друга „бойовництва". Про одну й другу справу сказано там мимоходом, а тимсамим коротко, але зміст сказаного — ясний.

Зачинаймо від фашизму. Чи не стало це вже хворобою всіх інтернаціонально настроєних українських кол добачувати в українському націоналістичному русі — фашизм? Не треба далеко шукати відповіди, а треба тільки поглянути на українську соціялістичну й комуністичну пресу в Америці, а навіть часами і на т. зв. праву пресу, щоби переконатися наглядно, що й тут увесь націоналістичний рух називають „фашистівським", а всіх націоналістів — „фашистами". Бо як появиться яка стаття про Італію чи Мусолінія навіть у такім органі як „Свобода", що вже має, як то кажуть, свою „марку", то зараз піднімаються закиди, що „Свобода" „фашистівська", що поширює „фашизм". І нам теж треба відповісти на такі закиди за старим краєм: „чи вказування як на приклади на фашистівський рух Італії є вже наслідуванням фашизму?" Або: чи „наслідуванням фашизму" є „цитати з писань Мусолінія" і т. п. А далі: чи може совісний громадський дослідник або чесна українська преса називати з таких причин „український націоналістичний рух копією фашизму"?

А тепер друга справа. Український націоналістичний рух звязують із „бойовництвом". Але кого розуміти під тими „бойовниками"? Чи, наприклад, усі ті, що ще недавно носили стрілецький мундур, що були в рядах Української Армії, є вже тимсамим і тепер „бойовниками"? І чи їхні оповідання про їхні бойові подвиги дають їм моральне право вважати себе і за сучасних бойовників? Відповідь: так і ні. Є вони далі бойовниками, коли і тепер, у „цивілю", є в звязку з сучасним українським бойовництвом. Колиж вони, як це часто буває, з тим „сучасним бойовництвом" нічого спільного не мають, то й не є творцями цього бойовництва і цеї науки, що таке бойовництво творить в тих часах, коли не можна носити українських військових одностроїв і коли не гудять гармати. Крім цього ті, котрим залишилися тільки спогади з їхнього колишнього „бойовництва", котрі не розуміють „сучасного бойовництва", і свідомо чи несвідомо його нищать або анархізують, зводять тим чином нашу націю до тої мирної й згідливої, якою вона була супроти своїх окупантів до вибуху світової війни.

Ось те повинніб розуміти ті, що намагаються підкопувати український націоналістичний рух, утотожнюючи його з фашизмом, як теж ті, що нібито вважають себе „бойовниками", а підкопують „сучасне бойовництво".

О. С.

ЩЕ ПРО ЖИДІВСЬКУ СПРАВУ.

Автор цих рядків часто забирав слово про ролю, яку грають у нашім національнім житті жиди. Він глядів і далі глядить на жидів у Галичині як на тих, у чиїх руках зосереджена майже вся торгівля; як на тих, у чиїх руках нагромаджуються величезні ощадности нашого села, а які йдуть на цілі чужонаціонального орґанізму. У Великій Україні він бачить жидів як командуючу верству, що хоч є чужою меншістю, уроблює по своєму культурне, економічне і політичне життя українського народу, і то при допомозі совєтської деспотичної тиранії. Він підносив і далі підносить іще й те, що як у Галичині так і в Великій Україні жиди є головними орґанізаторами комуністичної партії серед нашого збаламученого народу, прищеплюючи йому чужі, ворожі йому ідеї.

Отже автор цих рядків звертав увагу на ненормальність цеї ролі жидівства в нашім національнім орґанізмі і на пекучу потребу з тим раз скінчити. Але... І тут зачинається досить важна справа, звязана з жидівським питанням, на яку треба теж завчасу звернути пильну увагу. А саме, є ріжні чужі чинники, яким залежить на тім, щоб скермувати гнів широких мас нашого народу від інших ріжних його „приятелів" і „опікунів" **виключно** проти жидів. Зачинають появлятися ріжні „універсали" самозванчих угруповань, нібито українських, зачинають зявлятися газетки (як наприклад у Львові „Фронтом"), які за всі язви, за всі нещастя нашого народу по обидвох боках границі роблять винуватими **виключно жидів**. Отже представляють справу так, нібито ніколи не існувала наприклад Комуністична Партія **Польщі**, ні симпатизуюча з нею **Польска Партія Соціялістична** (ППС). Представляють справу, іншими словами, так, нібито комунізм це **тільки жиди**.

З другої сторони однобічно розуміють вони і боротьбу з большевизмом, бо представляють її тільки як боротьбу з жидівством. Бючи в сторону найменшого опору, вони ідуть на Апфельбавмів, на Фінкельштайнів, Броништайнів і т. д., а **за деревами не бачать лісу.** Забувають навіть на те, що якраз тепер відбувається **ліквідація жидівських елементів** у російській большевицькій партії, що опріч Фінкельштайнів були або є ще Леніни, Сталіни, Постишеви, Луначарські, Тугачевські, Ворошилови, Будьонні, Молотови, Бокії і т. і. Забувають, що **жиди лише пречепились** до комуністичної партії, та що **дух компартії** російської це **дух старого російського** (не ізраїльського) **імперіялізму.** Забувають, що остаточно, через компартію большевиків, Велику Україну гнобить Росія, а жиди є тільки її **знаряддям!**

А не забувати про це — дуже важно. Бо **ми** знаємо, чим кінчиться така однобічна пропаґанда антижидівська: тим, що може настане час, наступить у Росії термідор, большевицька жидо-російська диктатура через ніч переміниться в диктатуру праву, білу і виключно російську; а тоді, щоб відвести гнів наших (і російських) мас від себе, нові російські Бонапарти висунуть давне старорежімне гасло: бий жидів. І зроблять це на те, щоб в обличчі спільного ворога „братні народи", російський і український, подали собі взаїмно руки і забули про минулі свари...

Тому треба тепер цю справу раз-у-раз ставити ясно, щоб знати, що нашим першим завданням по тамтой бік границі не є влаштовування жидівських погромів і не подавання руки „братньому народові російському", лише продовжування війни з тим „братнім народом", що матиме большевицький, монархічний чи ліберальний республиканський устрій, а захоче далі держати Україну при Росії.

Те саме дасться сказати і про наше відношення до жидів у Галичині. Мусимо, як і досі, усувати їх з їх ненормальних впливів на наше життя. Не сміємо допустити, щоб вони (через КРЗУ) могли мати вплив на наші маси, але й тут завше памятаймо, що властива небезпека є деінде та що за жидами в Галичині не стоїть палестинський уряд, а лише К. П. Польщі і почасти ППС.

Хто хоче **цілу** нашу національну боротьбу звести на манівці антижидівської аґітації, робить тим дуже кепську прислугу нашій національній визвольній боротьбі. Маємо певне враження, що нераз це спихання нашої енерґії виключно в антижидівське корито є викликуване **чужими чинниками...** Маймо це на увазі, бо час грізний. Уважаймо на ці викривлення. Щоб не було запізно. Не про жидів тут іде, (бо й жидам не так дуже на нас залежить), а про **чистоту** української ідеї й українського визвольного руху.

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА Й СОЦІЯЛІЗМ

Довгі десятиліття поважна частина нашої інтелігенції перебувала під впливом соціялістичних ідей. В ці ідеї вірилося, як у щось незрушиме, так, як віриться в Бога — не шукаючи доказів. Тепер ця сліпа й шкідлива віра вже зникла. Більшість українців давно перестала думати, що наше спасіння в соціялізмі. Проте ще лишилися рештки ідейних покручів, що продовжують безнастанно мріяти про драгоманівський чи марксівський „рай"... Цим нечисельним партійним гуртам ще вдається знаходити наївних людей, що йдуть за ними — носячи заколот на фронті нашої боротьби з історичними ворогами й шкодячи визвольній справі.

Людині, що вміє дивитися тверезими очима на життя, цілком ясно, що кожна нація розвивається своїми шляхами. Далеко не однакові обставини існують у ріжних націй, а тому й не однакові завдання стоять перед ними. Міжтим соціялізм якраз зродився на підставі наївної віри, ніби працюючі цілого світу мають однакові інтереси. На думку соціялістів, співробітництво й співжиття народів в одній бездержавній світовій спілці булиб цілком можливі, колиб — мовляв — знищити капіталізм, що підтримує штучну ворожнечу між націями. Тимчасом у дійсності, є далеко не так.

Та кому-кому, але нам, українцям, ніяк не доводиться довго шукати доказів, що немає чого сподіватися підтримки від пролетаріяту інших націй. Хіба московський Ванька, йдучи працювати на наші фабрики, думає над тим, що він відбирає хліб українському робітникові?... Хіба цього Ваньку з комуністичної партії гризе сумління, що він руйнує добробут українського робітника й селянина?

Або хіба польський соціяліст дуже то застановляється над тим, що час йому вже забратися з бориславських нафтових джерел і звільнити варстат праці для українського робітника на Західніх Землях, що гине через безробіття?

Цю жорстоку правду, прикриту соціялістичними дурійками, вже давно добре бачать і розуміють і українські робітники, і селяни, і працююча інтелігенція, але свідомо не хочуть її бачити й розуміти наші соціялісти ріжних мастей. Всі ці недобитки партійної анархії 1917—20 рр. закривають очі на життя й — рятуючи рештки своїх колишніх впливів — шукають опертя серед „однодумців" з московського, польського та інтернаціонального табору. Ця спекуляція, що межує з національним шкідництвом, називається в їхній мові „обороною працюючого люду"...

„Боронять" вони цей люд від української „буржуазії" (що її взагалі нема й не було!), галасують, гукають наосліп про „загрозу фашизму" спільно з клікою міжнародніх демагогів, що перебуває на службі Москви, а потім ідуть здавати звіти своїм шефам з II. Інтернаціоналу, що подібні на пролетарів так, як папуга на вола, бо мають у посіданні величезне майно й у столах, де пишуть палкі соціялістичні статті, переховують грубі пачки акцій капіталістичних підприємств (досить згадати таких соціялістичних лідерів, як Вандервельде та інші, що мають власні міліонові капітали).

II. Інтернаціонал, як відомо, давно зайняв виразно **ворожу** позицію до справи нашого визволення й усіми силами піддержує на форумі міжнародньої політики червону Москву. Та це не шкодить нашим соціялістам узалежнювати себе від цього збіговиська політичних спекулянтів. У Польщі йде братання українських радикалів і есдеків з польськими пепесяками й соціял-демократами. На еміґрації есери-шаповалівці вимозкували соціялістичну „Ліґу Сходу Европи" спільно з москалями.

Прикладів шкідливої й короткозорої політики наших соціялістів можна булоб подати багато скрізь, де тільки вони, на лихо українській суспільності, ще існують.

Соціялісти називають себе „реальними політиками", алеж якими реальними здобутками вони можуть похвалитися? Чи може завдяки свойому братанню з II. Інтернаціоналом облегчили вони долю працюючих в окупованій московськими большевиками Україні? А може усунули з протекції пепесяків одного польського осадника з нашого села?

Нічого подібного. Від своїх московських, польських та інтернаціональних партійних „товаришів" вони не дістали **нічого.**

І все те називається „боротьбою" за „краще завтра українського працюючого люду"!

Поділ людства на нації не є штучною вигадкою, як думають ці запоморочені фантасти, і годі його усунути соціялістичними теревенями. Розвиток окремих націй прямує своїми шляхами й соціялістичною демагоґією не перекреслити цього відвічного закону. Нації не „братаються", як це сниться нашим соціялістичним дурисвітам, лише **невпинно змагаються** між собою в усіх сферах суспільного життя: в політиці, економіці, науці, літературі, мистецтві і т. д. **Якраз це є основою розвитку людства, бо життя існує тільки там, де є змагання.**

Соціялісти думають інакше... Своїми ідеями вони не скріплюють, лише ослаблюють духову, політичну й організаційну відпорність суспільности й — вмовляючи в неї дурні казки — знеохочують до боротьби. **Міжтим у житті здобуває тільки той, хто бореться й у боротьбі вміє перемогти.** Давно пора лишити байки про „спільні інтереси світового пролетаріяту" й тверезими очима поглянути, що навколо нас діється. А діється так, що й закордонний робітник і капіталіст заздрим оком поглядають на наші народні багатства, а московський, польський та інший ворожий пролетаріят давиться українським добром, не думаючи його зректися...

Українська Революція потребує едности думки й чину всіх прошарків нації: робітників, селян і інтеліґенції, що тільки самі — власними творчими зусиллями — зможуть встановити в Українській Державі справедливий внутрішній лад.

Соціялісти цю **національну едність руйнують.** Кермовані своїми хворими ідеями, вони є здатні повторити лише те, що вже зробили в 1917—20 рр., кинувши Україну в прірву внутрішнього розкладу й анархії — що відкрила шлях окупантам нашої нації. Не забуваймо, що винниченківщина, махновщина, й волохівщина, які вписали чорні, ганебні сторінки в нашу історію, були духовим і політичним плодом **соціялістичних ідей.**

Наша будучність не в інтернаціонально - соціялістичних дурійках. Московський, польський та інший чужо-національний робітник ще ніколи й ніде не станув в обороні української справи, ніде не доказав, що може поступитися власним інтересом у нашу користь. Так було, так є й так буде доти, доки ми самі не н а в ч и м о с я протиставитись усякому гнобителеві й визискувачеві, без огляду на те, хто він — буржуй чи пролетар. Існує тільки один закон існування націй, що не хочуть бути погноем для інших — закон боротьби, і йому всі вони підпорядковані. — („Український Шлях").

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(19)

— Володьку! Кликни дівчину. Ходіть з нами, дещо гарячого сьорбнем, — каже Матвій! — Тітко. Ходіть до хати...

— Ееее, людоньки! Не можу з дітинов... А саму не кину. Комарі так тнуть...

Настя меншу мисочку витирає, наливає повну юшки. Коли прибіг Володько, вона каже:

— Віднеси це тітці, дитино... Не розхлюпай.

Він узяв. Ступав уважно й обережно. Миску держить обома руками за вінця. У руки пече. Приніс і поставив на землі. Після побіг по хліб і ложку.

— О, кохана дітинонько! Ох, ек тобі декую... Тай мамці і таткові най Бог здоровечко пішле... Горячого давно не їлам. Дві неділі в дорозі. Дай тобі Боже щесте й здоровле. Параню! Параню! Ходи, дитино, зі мнов їсти... Сама стільки не подужаю... — кликнула вона на свою дівчину.

Та присіла і обидві почали їсти. Ґазда їв у хаті з Матвієвою родиною. Хведот їсть на полу окремо. Володько не має де сісти за столом, тому їсть перед столом стоячи. На комину світиться невеличка, третій номер, лямпочка без скла. На стінах ледь помітні балухаті тіні.

Сувора, невблагана ніч навалилася на цілий мир. Земля вгрузла у її чорну глибінь. Заснули люди, звірі, рослини. Тиша сторожка, мов птах, таємно й підступно ховала останні хвилини „спокою", бо колиб хто, припавши вухом до землі, міг почути її тремтіння, ніби там десь хтось тяжкий і неухильний твердо ступав над народами й державами.

Сплять на хуторі Матвія. І тільки перша зірниця розлила пожежу над Жолобецьким лісом, а за городом запідпідьомкали перепілки, втікачі почали рухатись зі сну. Ґазда ладнав свою „фіру", ґаздиня вкладала дітей, щоб могли, їдучи, спати.

І коли Володько встав, двір був порожній. Лиш у тому місці, де стояли коні, парував ще свіжий гній.

— Куди вони поїхали, тату?

— Хто знає. „У глуб" десь...

Голос Матвія непевний. Він ввесь у обіймах якогось внутрішнього неспокою. Часто, вийшовши ранком, він грізно подивлявся туди, де сонце заходить.

Шляхом їдуть „фіри". Люди у соломяних капелюхах привітливо і щиро здоровлять: „Слава-Йсу-Христу". Матвій зпочатку не знав, як відповідати. — „Дай Боже і вам здоровля", казав. Після навчився. — „Навіки Слава!" — промовляв.

По селі гострий наказ прийшов: вся молодь „до окопів". Кожна родина мусить дати одного робітника. Мають їхати закріпляти границю. Там десь коло Радиволова треба вкопати в землю кількаміліонову руску армію.

Шарварок великий по селі. Жнива на носі. Хліб поріс, мов очерет. Бракує робучих рук, а тут і ті, що є відривають.

Матвій шле Василя. Настя велику торбу харчів „рихтує". Пече коржі, кусники сала в капустяне листя загортає.

На вулиці чекають підводи. Велика юрба дівок і парубків-підлітків пішки вибирається за село. Жарти, сміх, дотепи. Молодь весело вирушає з села.

Від Василя знов прийшла чутка. „Жив і здоров", як і завжди, тільки ще з більшим підкресленням просить посилки. Просить сухарів, бо їсти зовсім не імеем чево!

Одарка напекла для нього мазурків з питльованої нулівки на маслі та яйцях... Зі сльозами на очах віддавала Єлисеєві пакуночок. Той їде на пошту... Але чи „получить" він все? Хто то знає. Тож у тій Германії, кажуть, брукву сушену на потеруху труть і з того хліб печуть. Як же „вони" „йому" такі мазурки пропустять.

Настали жнива. Пашня посла вище голови, а зерно, якого навіть старі люди від прадавна не памятають. Жито буйне, як ліс. Колосся — пядінь ціла. Пшениця лягла від тягару. Овес, аж дзвонить. Навіть молоденький Матвіїв садочок наївно вродив і нелітні яблінки дали плоди зовсім подібні на всякі інші — плоди раннього юнацтва.

Матвій брав цього літа над міру. Поле, мов лютий пан, скувало кайдани по руках і ногах своїх рабів. І тільки сонце здійметься, тільки роса дозволить класти покіс — родина вся, плече в плече при праці.

Шляхом все „фіри" йдуть.— Людоньки, людоньки! Нащо ви все тото робите"? Ой, пустять його козаки з димом, ой, пустять.

— Ну, хай пустять, а на полі не сміє клякнути. Умер би чоловік, дивлячись, що такий хліб на полі гине...

Не вірив Матвій, щоб „наші" отак себе осоромили, щоб край цей чудесний мадярві на поталу дали. Він вже думу привабливу пестив, що надходить нарешті час, коли можна буде зняти з плеч своїх тягарі боргів, бути чистим, свобідним з своїм куснем хліба у своїй хаті.

Часом у неділю збірав бабню на нараду. Збірав усю ту погань, якої колись „терпіти не міг" і розгортав перед ними пляни. Мовляв, зародило, ціна кругла на пашню пішла, сипнемо пудами зерна і заплатимо готівкою — на ось, мовляв, на стіл купу тисячок, зібраних нами на наших ланах.

Бабам та рада „по нутру". Їх гордість господинь досягла найвищого місця. Чоловіків нема... Дарма! Вся честь на них ляже. Ті „кров лили", а ці землю тисячками сплачували, до пуття привели. Це можна буде ціле життя чоловікам „у вічі цвіркати".

По двох неділях вернувся від окопів Василь. Чорний з опаленою на носі шкірою, що лущилась, з довгим вилинялим волоссям. Володько розпитує його, як там йому поводилось, але Василь оповідає неохоче. — От другий раз сам підеш і побачиш. Як нагодують тебе чаєм з цегляним хлібом, — не бійсь, не захочеш танцювати.

Спали у нашвидко збудованих будах. Працювали ввесь час у лісі. Заробив чотирнацять рублів, але до дому тільки половину приніс. Все на харчі пішло, бо „казьонного" мало.

(Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Повідомляємо своїх членів, що місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 3. жовтня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 435 Мейн ул. Приходіть самі і приводіть зі собою нових членів. — Василь Матійчук, предс.; Сергій Вінярський, кас.; Антін Вакулінський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх членів, щоб прийшли на три-квартальні збори 4-го жовтня, до У. Н. Дому, 4-та і Ворт ул. Просимо всіх членів бути приявними на цих зборах. — П. Пазюк, предс.; П. Огар, секр.; І. Михальцевич, кас.

— Чую, що ваш синок хоче стати поетом.

— Та хоче.

— Що, має здібності?

— Має. Може жити цілими днями, нічого не івши.

У роковини жінчиної смерти.

— Чому ви так плачете?

— Бо в цьому саме місці втонула тому рік моя жінка.

— Таж ви оженилися вже знову!

— А так, одначе цієї другої моєї жінки ніяк не можу намовити, щоби купалася в ріці.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗА ОДНИМ ЗАМАХОМ ДВА КРОКИ.

На зборах Американського Хемічного Товариства виступав д-р Б. Вилієр, професор зоольогії в рочестерськім університеті, з відчитом про свої досвіди із змінюванням пола куряти в яйці.

Говорив він, що йому вдалося здержати нормальний розвиток пола в курячім яйці, а саме з яйця, з котрого мали вилізти когутики, вигрівати курочки.

„Звичайні люди", читаючи це донесення, мусіли признатися, що вони навіть не знали, що вчені можуть ствердити, чи в яйці куряти розвивається когутик чи курочка. А тут учені вже не то що потрапили це пізнати, але й змінити природній хід розвою. Можемо з того побачити, як далеко наука перебігає нині „звичайних людей".

КОЛИСЬ І НИНІ.

65-літний телефоніст, Майкел Кенон з Терітавну, в стейті Ню Йорк,в попав оноді в газети при нагоді свого переходу на пенсію. Попав тому, що працював при телеоні 51 літ.

При нагоді переходу на пенсію він подає річи про телефони в давнину. Очевидно, давнина тут невелика, бо телефон заведено всього кільканадесять літ тому. Всетаки ще за життя того Кенона трапилося таке, що як заведено на Бродвею в Ню Йорку електричні лямпи, то в усіх телефонах у тій околиці був такий шум, що багато телефонових абонентів перестали передплачувати телефони.

Це пригадує нам шум у нинішніх радіях. Незадовго певно й цьому наука зарадить так, що як колись люди будуть говорити про шум у радіях від телефону, електричної залізниці або громовиці, то ми будемо слухати цього з таким здивуванням, з яким слухаємо нині, як нам оповідають про шум у телефоні від того, що на вулиці світились електричні лямпи.

УСЮДИ ПОСТУП.

У звязку з телефоном пригадуються історичні спогади про телефон, які кілька літ тому містили віденські газети зприводу 25-ліття телефону у Відні, столиці Австрії.

Писали між іншим, що перший телефон у Відні уставляла одна французька фірма, бо в Відні ще не було „своїх" електротехників, що розумілються на ставленню телефонів.

У 25-літній ювилей телефону в Відні люди навіть уявити собі не могли, щоби їх телефони ставили французи.

І АБОНЕНТИ ТЕЖ ЗМІНИЛИСЯ.

В однім життеписі австрійського цісаря Франца Йосифа Першого пишеться, що як заведено телефони в цісарських палатах, Бург і Шенбрун, то старий цісар ніколи властиво не зрозумів механізму телефону.

Як тільки задзвонив дзвінок телефону, а цісар був дальше від бюрка, на котрім стояв телефоновий апарат, він кричав з місця: „Пожди! Пожди хвилину! І зараз перестань дзвонити!"

А тут нині сміються з людини, що не знає, як до телефону говорити, і називають її сельохом.

ЗАДОВГО, ЧИ ЗАКОРОТКО?

Багато людей в Америці дивуються, що демократичний кандидат Рузвелт починає так пізно цьогорічну президентську кампанію.

Тимчасом американський фейлетоніст, Гейвуд Брун, пише, що англійці дивуються, що в Америці виборчі кампанії тревають так довго.

Що вони тревають довго, Гейвуд Брун признає: адже цілий цей рік в Америці називається президентським.

ВИБОРИ И ТЕХНІЧНА НОВИНА.

Чим пояснити це явище, що Рузвелт починає кампанію так пізно?

Звісно, деякого пояснення можна шукати в тому, що йому, як старому президентові, не треба довго займатися програмовими промовами. Одначе це відай тільки частина пояснення. Чи не заважує тут один, зовсім новий чинник, себто чинник, якого наприклад у 1920-тім році ще не було, а саме радія?

Радіо викликало великі зміни в виборчій кампанії: колись кандидат міг обїздити край і виголошувати малощо не всюди одну промову. Нині, коли кожду промову президентського кандидата рознесе радіо по всіх закутинах краю, кандидат мусить виголошувати за кождим разом іншу промову. Це накладає на кандидатів незвичайно великий тягар, від якого вони стараються на ріжні способи викрутитись.

І ФІЛЬМА ГРАЄ СВОЮ РОЛЮ.

Фільма, як винахід, від радія трохи старша, грала у виборах ролю вже давніше. Вона подає образки з ріжних нарад, виступів кандидатів, тощо. Здавалосяб, що нема в цій ділянці нічого нового.

Тимчасом останніми часами знайшлися й на цім старім полі нові плоди. Наприклад, підчас політичної боротьби за уряд губернатора стейту Каліфорнія в 1935-тім році партія, ворожа виборові губернатором письменника Антона Синклера, пустила в курс низку фільмових знимок людей, що попирають вибір Синклера. Були це люди розхрістані, з блудними очима, обдерті й шкрофулічні.

Звісно, вони говорили за вибір Синклера, але своїми промовами робили Синклерові кепську прислугу: Як видці в театрах побачили, як вони чіхаються, агітуючи за Синклера, це вистарчало, щоби видці пішли проти Синклера.

ЗА ЩО ПРИЗНАННЯ?

Фільмовій компанії, що зняла цей образок, належиться певне признання. Тільки питання в тому, за що їй належиться признання.

За поширення правди? За поширення політичного просвітку?

Адже можна було знайти волоцюгів, що говорять проти Синклера. Отже не в тому була суть виборів, що за Синклера говорили якісь там волоцюги, бо певно були волоцюги й проти Синклера.

Через те, як фільмовій компанії належиться якесь признання, то хіба таке, що вона хитро підійшла виборців, які дають керуватися такими річами, як вигляд кількох припадкових прихильників кандидата.

ПРОПАГАНДА И ПРАВДА.

З цього факту є деяка наука фільмовим підприємцям, а деяка наука виборчим кандидатам, але найбільша наука самим таки виборцям.

Чи не показує він, як мають виборці бути обережними, коли до них хтось підсувається з пропагандою, звернеою до почувань? Якби в данному випадку видці фільмових знимок прихильників Синклера були посміялися, чи що там, з тих прихильників, але потім сказали собі: „Це все гумористичне (чи сумне, чи бридке), але всетаки, що з цього за висновок?", то певно набудуче ніякі фільмові хитруни не пускались би на таку штуку.

Як довго є молоді горобці, що не вміють відріжнити полови від зерна, так довго знайдуться хитруни, що будуть замісць зерна горобцям сипати полову.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На У. Н. Дім в Старій Ропі.

Односельчани Старої Ропи, що живуть в Нюарку, вислали дня 21 вересня через Обєднання $100 на будову Українського Народного Дому в Старій Ропі. Це, вже пята висилка нашого комітету. Тепер зібрано $250, а з того $150 призначено на політичних вязнів $100 на Народній Дім. Ті жертви зібрано добровільними датками від односельчан і їх симпатиків, як теж з двох імпрез, які комітет влаштував, а українське громадянство щиро підперло, за що йому сердечна подяка. Наш комітет існує в Нюарку два роки. Почин до його заложення датується від допису, який появився в „Свободі" 2. грудня 1934 р. під заголовком „Відгомін Зелених Свят у Старій Солі і кривавий похід на Стрілецькі Могили", а який нас тронув до глибини душі.

До комітету входять такі громадяни: Василь Дубас, голова; Антін Сурма, скарбник; Ілія Багний, писар. Провірочна комісія: Михайло Дубас і Антін Миклякевич.

Хто зацікавлений отсею народньою справою, хай пише по інформації на руки нашого писаря Ілії Багнія:

5 Standard Place, Irvington, N. J. або до Василя Дубаса:

542 South 18th St.,
Newark, N. J.

Ілія Багний.

УВАГА! УВАГА!

ЧОТИРИ ТОРБИ ПОВНІ СМІХУ!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4 ЖОВТНЯ 1936 Р.
SUNDAY, OCTOBER 4, 1936

„ЗАСТУПИ МЕНЕ"

в 3-ох діях

Доси грали в нас комедії з життя простого народа. Сміялися ми з дурних Стецьків та з язикатих Гапок. А тепер посміємося з т. зв. інтелігентів.

Приходіть, Громадяни, на цю кометію, а будете зривати боки зі сміху!

Відограє ІІ Аматорський Кружок 1. Сотні „Організації Чорноморської Січи" в Ню Йорку: Рузя Красновська, Микола Перчишин, Маруся Коваль, Ст. Дроботій, Стефа Якимів, Ст. Бучацький, Стефа Нахай, Д. Скоцько.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
ПОЧАТОК в годині 6:30 ввечір. ВСТУП 50 центів.

ПО ВИСТАВІ БАЛЬ

УВАГА! — ПАСЕЙК, ҐАРФІЛЬД, КЛІФТОН І ОКОЛИЦІ!

Хор Лисенка при укр. прав. Громаді в Пасейку поставить ПЕРШИЙ РАЗ НА СЦЕНІ представлення

„НА РІДНУ НИВУ"

нова драма **о. С. Мусійчука** в 5. діях з **„ОБЖИНКАМИ"**, патріотичного і повчаючого змісту, з хоровими співами і танцями

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ
В ГАЛІ 45-47 ГОВП УЛ., ПАСЕЙК, Н. ДЖ.
Початок в годині 7:30 вечір. —::— Вступ 35 центів, діти 10 центів.

В ролях виступають: **пані Мирослава Мусійчук, І. Живицький, С. Давидович,** панна Сагайдак, Й. Сагайдак, А. Гірчиця, К. Ховзун, І. Процович, М. Качур, Й. Голутяк, І. Дидьо (як жид), С. Сосонка, А. Скоробогата, І. Шробій, А. Молодович, В. Молодович, Лесьо Тимочко, Д. Кузьма. — Режісерує сам автор. Приходіть і приводіть знайомих, а не пожалуєте. Це перший раз побачите на сцені наші обряди обжинків. 230

ПОЗІР! ПРОВІДЕНС, РОД АЙЛЕНД! ПОЗІР!

Подаємо до відома, що

ПЕРШІ ЗБОРИ

В СПРАВІ ЗАЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ В ПРОВІДЕНС СКЛИКАЄМО

В НЕДІЛЮ, 4-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ
в годині 1:30 пополудні
В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ, 45 PILGRIM ST. PROVIDENCE, R. I.

Українці! Коли ви бажаєте, щоби американці відносилися до нас ліпше, як до тепер, то ми самі мусимо про це подбати. Мусимо самі себе зорганізувати в сильний Горожанський Клюб. Лише з зорганізованими американці числяться. Тому взиваємо всіх українці і українок американських горожан прибути на означений день і час на збори. — **Тимчасовий Комітет.** 230

ПОЗІР! NEWARK, N. J., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ім. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО,
відділ 133 У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж.
:—::—: влаштовує :—::—:

ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 Р.
В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 249 КОРТ УЛ., НЮАРК, Н. ДЖ.
Початок в годині 6-тій ввечір. — Вступ 35 центів.
Орхестра першорядна.
Просимо всіх наших прихильників загостити на наш баль.

Заввага: Ухвалено на засіданню, що кожний член товариства має взяти до продажи 5 тікетів. Котрий з членів не прийде на баль, має заплатити за 5 тікетів. — **Комітет.** 230

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО БОРОТЬБИ З КОМУНОЮ.

Хто читає те, що діється по наших селах у старім краю, той зрозуміє, якою великою загрозою є для нас большевизм. Може ці кріваві події поділають трохи і на американських українців, що то потурливо відносяться до наших большевиків і дають їм змогу вміщуватися в наше життя і деморалізувати його. Ми бачимо, що в старім краю під Польщею діється велика кривда українському селянинові й робітникові. Але большевики не розбивають голов тим, що кривдять цього українського селянина чи робітника, але громлять і так уже побитих наших бідних братів. Московські наймити не завдають ударів польській владі на наших землях, а тільки розбивають наші читальні чи кооперативи як „буржуазні" чи „фашистські". Не йдуть проти польських „шкулек", чи „Кулек рольнічих", чи організацій „стшельцуф", але розбивають наші шкільні курси і наші січові організації. Значить, наші большевики полякам не шкодять, ні не шкодять Польщі, а тільки шкодять українському народові.

Подібне пробують робити і наші большевики в Америці. Але як на це нам відповісти? Подивімся, хто це остерігав і далі остерігає наш нарід перед комунізмом і большевицькою дурійкою? Пригадаймо собі, скільки то не писалося в „Свободі" про ці справи. Але наш нарід не бере собі цього до серця так, як треба і як цього вимагає добро справи. А большевики користають з нашої байдужности і темноти і затягають наших ще й тепер до своїх організацій чи асекурацій.

Кожний свідомий українець і кожна свідома українка повинні тепер зрозуміти, що большевизм це наш великий ворог, який нищить нас з середини. Проти нього треба ставити силу, і то таку, якою є така організація як наш У. Н. Союз. Зміцнім його ряди, притягнім до нього нових членів, а це буде найкраща відповідь на большевицькі заходи розбити нашу національну силу. Сильний У. Н. Союз допоможе нам зліквідувати большевицькі заходи захопити під свою опіку несвідоме українське робітництво в Америці. Сильний У. Н. Союз і далі допомагатиме старому краєві в боротьбі з окупантами і комуністичною язвою.

Йосиф Семенків,
Болтімор, Мд.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ВЕСТБУРІ, Л. АЙ.

На інвалідів.

На забаві, яку влаштовано дня 19. вересня з нагоди шлюбу громадян Бабіїв, зібрано теж жертву і на рідний край, а то $5.38, які відослано до Обєднання з призначенням на інвалідів.

Жертвували: громадяни Бабії $2, а по $1 громадяни Маціборський і Дідух. Далі по 50 ц.: Кравчук, а по 25 ц.: В. Костів Дацків. Решту зібрано дрібними.

Г. Кравчук.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

З уродин на інвалідів.

Дня 12. серпня обходив 50-літні уродини гром.. І. Кунашевський, член Чорноморської Січи ім. Д. Вітовського. Забава, яку уладжено з цеї нагоди, відбулася в Січовій Галі. Виголошено багато ріжних промов, у яких згадувано за нашу боротьбу і наших інвалідів, як це згадали громадяни Кунашевський і С. Сойко. Цей останній перевів збірку. По збірці п. Кунашевський поділив торт, який дістав у дарунку від молодої дівчини Анни Плецій. На верху торта був тризуб.

Зібрано $13, які вислано на інвалідів через Обєднання.

Жертвували по $1: С. Сойко, С. Плецій, В. Чуй, М. Басараб, І. Кунашевський, І. Вазняк, В. Ткач, Н. Плецій, Й. Фурда, І. Ухман; по 50 ц.: І. Копцюх, І. Атаманець, Д. Голота, В. Штельмах, Ю. Юревич; по 25 ц.: І. Фурда й І. Фурда.

І. Атаманець.

Відзвичаївся.

— Почастуй мене цигаром.
— Я відзвичаївся.
— Від курення?
— Ні, від частування.

УВАГА! УКРАЇНЦІ В JERSEY CITY, N. J. УВАГА!

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

:—::—: улаштовує :—::—:

ГРОМАДА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛ. ПАРОХІЇ СВ. ПЕТРА И ПАВЛА В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

—— який відбудеться ——

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.
Початок в годині 7-мій ввечір. —::— Вступ 50 центів.
До танців приґраватиме дуже добра орхестра.

Ця імпреза влаштована з рамени парохії в осіннім сезоні. Тому сподіваємось, що всі наші українські громадяни щиро цю імпрезу підопруть і громадно на цю забаву прибудуть та й своїх знайомих з собою приведуть. — **Комітет.** 230

УВАГА! — ВОТЕРВЛІТ, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ!

В 20-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА І В А Н А Ф Р А Н К А
УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ З ТРОЙ, КОГУС, АМСТЕРДАМ і ВОТЕРВЛІТ
:—::—: улаштовують :—::—:

Святочний Концерт

В НЕДІЛЮ, 11-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936
В ҐАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ,
402 — 25th STREET, WATERVLIET, N. Y.
Початок в годині 3-тій пополудні. — Вступ вільний.

Промовляти будуть адвокат **Михайло Пізнак, Михайло Дудра** з Ню Йорку й інші.

Запрошуємо на це свято всіх українців з Вотервліт, Трой, Когус, Амстердам, Пітсфілд і Гудсон.

Програма буде виконана **злученими хорами і мандоліновою орхестрою.** 230,36

Комітет Свята.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКО АМЕРИКАНСЬКИЙ СИТИЗЕНСЬКИЙ КЛЮБ
:—::—: влаштовує :—::—:

КАРТ ПАРТИ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 Р.
В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ
Початок в год. 7-мій ввечір. — Вступ вільний для всіх.

Запрошуємо українців і українок прийти на цей веселий вечір та весело забавитися й почути багато новостей. За добру забаву ручить — **Комітет.** 230

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ОДВУ
відограє смішну комедію п. н.:

„СВІДКИ"

По виставі БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1936 Р.
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Першорядна музика.
Початок в годині 7:30 ввечір. — Вступ 40 центів.

Просимо українське громадянство о численну участь. Весь дохід з цьої імпрези призначений на політичних вязнів. 230

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Добре вивязалися.

З нагоди Клівлендської Вистави влаштовано, як про це вже була мова, теж і „Українськей День". Директор „Нешинелиті Дей Проґрам" цеї т. зв. „Ґрейт Лейкс Експозишен" надіслав тепер до адвоката О. Е. Малицького листа, в якім дякує за співпрацю як і за те, що „Український День" був великим успіхом. Він подає, що заряд вистави одержав багато критик програми цього Дня, з яких ясно виходить, що цей „Український День" був мило витаний не тільки українцями, але й американцями, як теж іншими національностями.

— Тому кілька днів зазнайомився я в гостині у приятелів із одною молоденькою, гарною жінкою. Почалися танці. Я попросив її до танцю. Відмовилась. Я повторив мою просьбу при другому танцю. Знову відмовила.

— Лиш один-одинокий раз! — настоював я.

— Ну, то хай вже буде — згодилася з легким ваганням. — Одначе прошу танцювати дуже поволеньки. Я в жалобі... Тому тиждень помер мій чоловік.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (19)



Коли Тарзан визвав Собіта, щоб той спровадив на нього хижацьку смерть, з якою Тарзан хотів поборотися, чарівник здивовано зворушив раменами і відійшов. Зате селюхи з переляку остовпіли. Всі вони були твердо переконані, що хто спровокував хижацьку смерть, мусить згинути. Вона була сильніша від усіх і від усього.

Кілька разів того дня Тарзан, проходжуючись по селі, спинював селюхів і старався щось вивідати про цю таємничу хижацьку смерть, але кождий раз чорні стискали уста й без відповіди відходили. Не помагало навіть запевнення Тарзана, що він сам є сильним духом і що ні йому ні їм нічого лихого не станеться.

Мешканці цього дикого села полюбили відразу Тарзана й уважали його духом Музіма. Але чи справді він сильніший від хижацької смерти? У це вони сумнівалися. Чорні все чомусь склонні вірити, що лихі духи є сильніші від добрих духів. На їх гадку, краще трохи заждати, хай покажеться, хто з них сильніший.

Тої ночі Тарзан поклався на землі колиби, призначеної для нього, одначе не міг заснути. Він чомусь сподівався, що в ночи хтось до нього прийде, хтось його відвідає, і то хтось такий, що краще буде для Тарзана, коли цей відвідувач застане його, Тарзана, не сплячим. Коротко кажучи, Тарзан сподівався відвідин самої хижацької смерти.